

Список використаних джерел:

1. Туризм в Україні. – К.: Державний комітет статистики України, 2008р. – 223с.
2. Папирян Г.А. Международные экономические отношения: Экономика туризма. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 208 с.: ил. – ISBN 5-279-01878-3.
3. Вивчення потенційних ринків для Спа-лікувального туристичного сектору Криму // Звіт Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Проекту «Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність». К.: 2010. – с. 110.
4. Innovation and Growth in Tourism – ISBN 92-64-02501-4@OECD 2006.
5. Корякина А. Влияние восточной философии на формирование современного направления оздоровительной индустрии – велнес-философии. Автореферат диссертации. Екатеринбург, 2008.
6. Інвестиційні можливості туристичної сфери України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourism.gov.ua

УДК 725.515 : 711.455

І.В.Свида, к.е.н.,

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

**ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ САНАТОРНО-ОЗДОРОВЧИХ
ТА КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

В статті на основі статистичних даних аналізується діяльність санаторно-оздоровчих та курортних закладів Закарпатської області. Виявлені причини їх простою та вироблені певні рекомендації щодо подальшого їх розвитку.

В статье на основе статистических данных анализируется деятельность санаторно-оздоровительных и курортных заведений Закарпатской области. Выявлены причины их простоты и выработаны определенные рекомендации по дальнейшему их развитию.

On the basis of statistical analysis of activity of sanatorium-health resort institutions and the Transcarpathian region. The reasons for their simple and made certain recommendations concerning their further development.

Ключові слова: санаторно-оздоровчі та курортні заклади, динаміка їх розвитку та показники діяльності.

Закарпатська область, володіючи потужним туристично-рекреаційним та культурно-історичним потенціалом, у даний час не має достатньо розвинену туристичну інфраструктуру, що призводить до гальмування розвитку іноземного туризму та не дозволяє в достатній мірі залучати туристів з інших регіонів України.

Важливою складовою розвитку туризму є бальнеологічні ресурси та функціонуючі на їх базі санаторно-оздоровчі та курортні заклади.

Проблемам розвитку туризму в Закарпатській області приділяють увагу багато науковців, зокрема М.А.Лендел, В.І.Стафійчук, Ф.Ф.Мазур, М.В.Вачевський, В.Г.Скотний та ін. Однак розвитку санаторно-оздоровчих та курортних закладів Закарпатської області достатньої уваги не приділено.

Мета статті – проаналізувати діяльність санаторно-оздоровчих та курортних закладів Закарпатської області за період 2000-2009 рр. на основі статистичних даних Головного управління статистики.

Виходячи із зазначеної мети головними завданнями є:

✓ проаналізувати діяльність санаторно-курортних й оздоровчих закладів області;

✓ відслідкувати динаміку розвитку кількості санаторно-курортних й оздоровчих закладів та оздоровлених ними осіб;

✓ виявити причини простою санаторно-курортних та оздоровчих закладів протягом 2007/2008 рр.;

✓ виробити рекомендації щодо покращення функціонування санаторно-курортних та оздоровчих закладів закарпатської області.

Об'єктом дослідження є санаторно-оздоровчі та курортні заклади Закарпатської області, предмет дослідження – динаміка їх розвитку та функціонування.

Закарпатська область в достатній мірі забезпечена бальнеологічними ресурсами. Тут зосереджено більше 5% всіх природно-рекреаційних ресурсів України.

Основними рекреаційними ресурсами області є мінеральні і термальні води, різні за хімічним складом і лікувальними властивостями. Із 207 родовищ, занесених до Кадастру мінвод України, 18,8% становлять закарпатські [1; с.14].

Проте, як показує досвід, однієї тільки наявності бальнеологічних ресурсів недостатньо для того, щоб успішно розвивати рекреаційну діяльність. Необхідна сучасна розвинена мережа санаторно-оздоровчих та курортних закладів, яка б успішно функціонувала на базі наявних природно-рекреаційних (бальнеологічних) ресурсів. Це б дозволило успішно розвивати як вітчизняний, так й іноземний рекреаційний (оздоровчий) туризм.

У мережу санаторно-курортних та оздоровчих закладів на 1 жовтня 2009 р. увійшли: 20 санаторіїв, 7 санаторіїв-профілакторіїв, 28 баз відпочинку, по одному пансіонату з лікуванням та відпочинку, одна курортна поліклініка та два дитячі оздоровчо-санаторні позаміські заклади цілорічної дії. Шосту частину перерахованих суб'єктів зосереджено у Свалявському районі, 15,0% – у Мукачівському та по 11,7% – Виноградівському та Хустському районах.

До бальнеологічних ресурсів Закарпатської області відносять: мінеральні води, озокерит, соляні печери, природні комплекси зі сприятливими кліматичними умовами. Найбільш відомими бальнеологічними курортами є: «Поляна», «Верховина», «Сонячне Закарпаття», «Квітка Полонини», «Синяк», «Гірська Тиса», «Шаян», «Свалява», «Усть-Чорна», «Поляна Квасова» та ін.

Матеріальна база переважної більшості санаторно-оздоровчих та курортних закладів Закарпатської області є застарілою й потребує реконструкції й оновлення.

Інформація про діяльність санаторно-оздоровчих та курортних закладів Закарпатської області аналізується на основі матеріалів Головного управління статистики в Закарпатській області [2; с.40].

Кількість оздоровлених у санаторно-курортних та оздоровчих закладах по Західному регіону (на 10 тис населення; осіб) у 2009 р. подано на рис. 1.

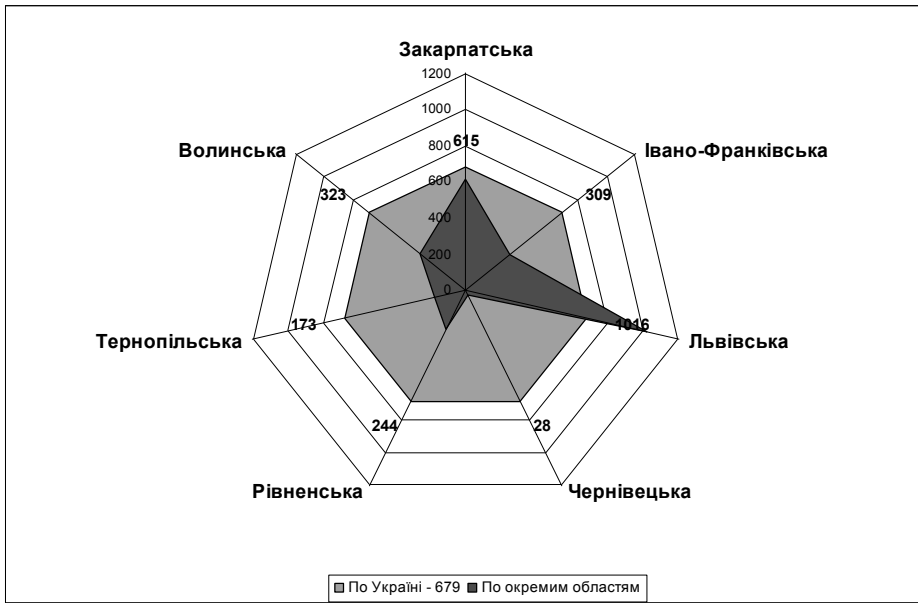

Рис. 1. Оздоровлені у санаторно-курортних та оздоровчих закладах по Західному регіону у 2009 р.

Динаміку кількості санаторно-курортних та оздоровчих закладів зображено на рис. 2.

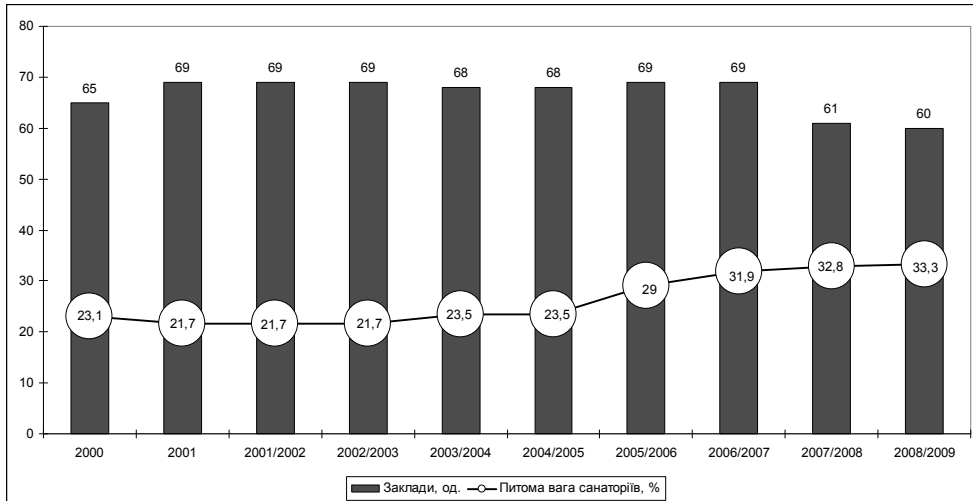

Рис. 2. Динаміка кількості санаторно-курортних та оздоровчих закладів.

Отже, як видно з рис. 2, кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів починаючи з 2006/2007 років істотно скоротилася (з 69 одиниць в 2006/2007 рр. до 60 одиниць в 2008-2009 рр.), проте стабільно збільшується питома вага в наявних закладах.

Динаміку кількості оздоровлених осіб подано на рис. 3.

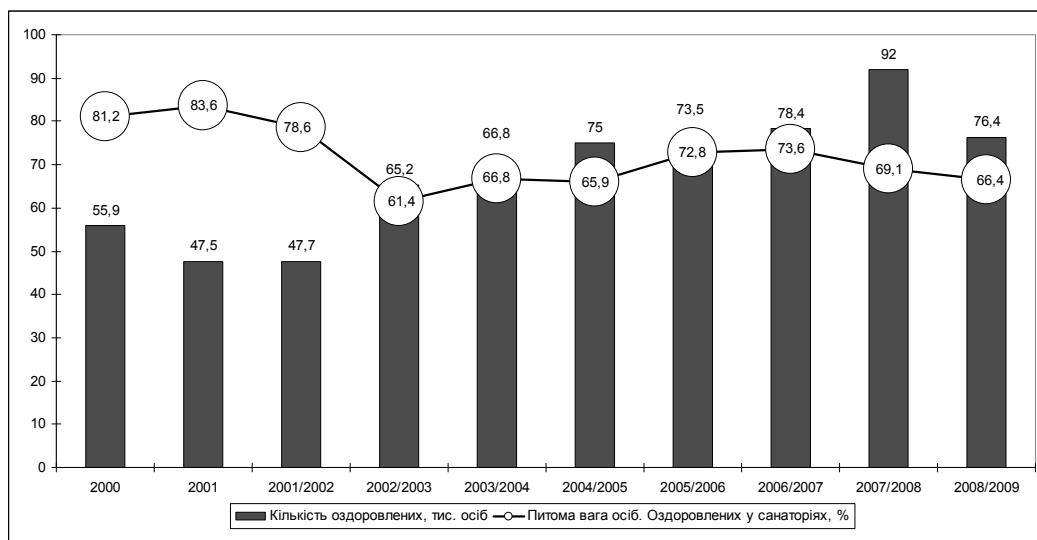

Рис. 3. Динаміка кількості оздоровлених осіб

Як видно з рис. 3, кількість оздоровлених осіб, починаючи з 2002/2003 рр., поступово зростала (винятком стали тільки 2005/2006 рр.). Найбільша кількість оздоровлених була в 2007/2008 рр. (92,0 тис осіб), проте вже починаючи з наступного року кількість оздоровлених зменшилася до 76,4 тис. осіб. Основною причиною такої негативної тенденції стали кризові явища в економіці, що призвели до падіння доходів більшості громадян України.

Структуру кількості оздоровлених осіб по видах закладів у 2008/2009 рр. (у відсотках) подано на рис. 4.

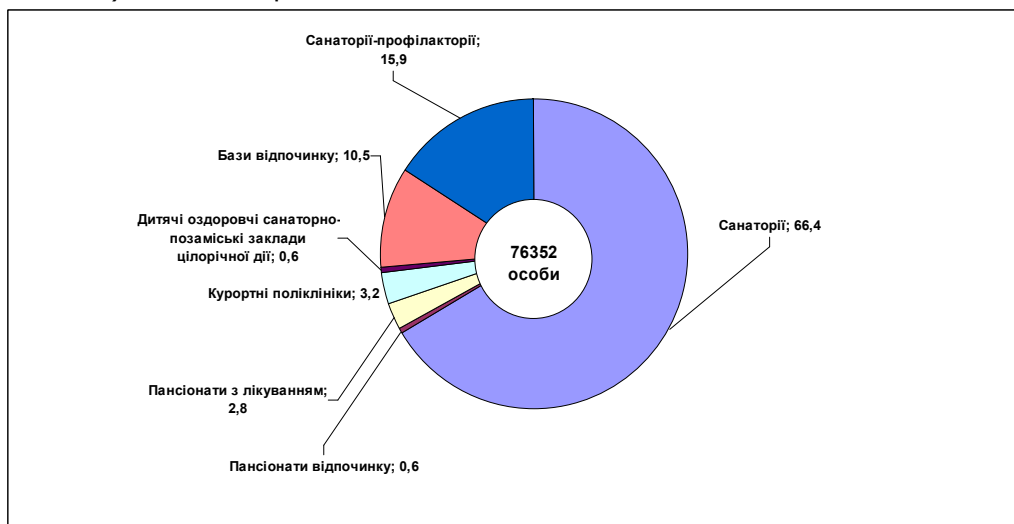

Рис. 4. Структуру кількості оздоровлених осіб по видах закладів у 2008/2009 рр.

Отже, як видно з рис. 4, із загальної кількості 76352 особи найбільшу кількість оздоровлено санаторними закладами (66,4%), санаторіями профілакторіями (15,9), та базами відпочинку (10,5).

За віковою структурою оздоровлено 70,3 тис. дорослих осіб, 5,0 тис. дітей та 1,1 тис. підлітків. Із загальної кількості оздоровлених – 0,4 тис. – це особи, що постраждали від аварії на ЧАЕС, з них 85,9% діти та підлітки.

Загалом, в оздоровчих закладах проведено 1098,3 тис. ліжко-днів або 14,4 ліжко-дні в середньому однією особою.

Отже, аналізуючи показники діяльності санаторно-оздоровчих та курортних закладів Закарпатської області, можна виділити наступне: дана область має багаті природно-рекреаційні, бальнеологічні ресурси, що дозволяють успішно розвивати курортну справу. Проте основними перешкодами успішного розвитку є: падіння доходів населення країни, що відразу відбивається на показниках діяльності закладів даної сфери; застаріла матеріально-технічна база наявних закладів; низький рівень сервісу, слаба маркетингова підтримка, відсутність науково-практичних розробок з питань успішного розвитку галузі.

Основні завдання, які необхідно вирішити, полягають в наступному:

- ✓ реконструкція, оновлення, модернізація матеріально-технічної бази наявних санаторно-курортних й оздоровчих закладів;

- ✓ закупівля сучасного медичного обладнання й устаткування;

- ✓ підвищення якості надання послуг (забезпечення комфортабельності перебування, високе сервісне обслуговування, належна увага до клієнтів з боку персоналу закладів);

- ✓ потужна рекламна кампанія наявних закладів та їх можливостей як на внутрішньому, так і на міжнародному галузевому ринку;

- ✓ забезпечення співпраці керівництва закладів з місцевими науковцями з метою вироблення рекомендацій щодо удосконалення діяльності на ринку, маркетингових підходів, застосування ефективних систем менеджменту, розвиток внутрішнього маркетингу та ін.

Запропоновані заходи дозволять підвищити туристичний імідж Закарпатської області в цілому та сприятимуть притоку все нових туристів, що дозволить збільшити надходження як в місцевий, так і в державний бюджети.

Список використаних джерел:

1. Національний стандарт України. Води мінеральні питні фасовані. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 31 с. – С.14.

2. Головне управління статистики в Закарпатській області. Туризм та санаторії в Закарпатській області. Статистичний збірник. – Ужгород, 2010. – 95 с. – С. 40.